

5 Vragenuur

Vragen van het lid Van Veldhoven aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over **het bericht "Bergers laten zwavelzuur Waldhof gecontroleerd in de Rijn lopen"**.

□

Mevrouw Van Veldhoven (D66):

Voorzitter. Op 13 januari jongstleden kapseisde de tanker Waldhof bij de Loreley. Deze tanker was geladen met 2400 ton zwavelzuur die, volgens een schipper, niemand in de rivier wil hebben. Dit ongeluk had grote gevolgen voor de scheepvaart. De kosten lopen in de miljoenen euro's en de scheepvaart lag weken stil; slecht voor de af- en aanvoer van en naar de haven van Rotterdam. Er zijn kosten gemaakt om het schip te kunnen bergen zonder verlies van de lading. Voor het zorgvuldig bergen van de lading was immers speciaal materieel uit Nederland nodig en dat kon door de hoge waterstand niet snel ter plaatse zijn. Uiteindelijk werden de risico's van de berging van de lading toch te groot en is besloten, het zoutzuur gecontroleerd in de Rijn te laten wegstromen.

Veiligheid voor alles, laat dat helder zijn. Maar dan nu ook transparantie over de gevolgen. Bij de brand in Moerdijk hebben wij gezien hoeveel onrust er kan ontstaan naar aanleiding van dit soort gebeurtenissen. Ik stel deze mondelinge vragen om snel helderheid te krijgen en eventuele zorgen weg te nemen.

De eerste vraag aan de staatssecretaris betreft het milieu. Er blijkt al 900 ton te zijn weggelekt. Hoe kan het dat dit niet eerder is opgemerkt? Wat zijn de milieueffecten van het laten wegstromen van deze hoeveelheid zwavelzuur, niet alleen voor de gehele Rijn, maar ook lokaal? Kunnen er problemen ontstaan, niet alleen voor de natuur, maar ook voor omwonenden, opvarenden of boeren in de uiterwaarden? De tweede vraag is: welke afspraken zijn er met Duitsland over dit soort voorvallen? Hoe wordt Nederland ingeval van een ongeluk op de hoogte gesteld en – heel concreet – is Nederland betrokken geweest bij het besluit om de lading alsnog te laten wegstromen?

□

Staatssecretaris Atsma:

Voorzitter. Ik dank mevrouw Van Veldhoven voor haar vragen. Het is goed dat hier wordt bevestigd dat hetgeen de afgelopen dagen in Duitsland is gebeurd en wat nu nog gaande is, volstrekt geen risico oplevert voor mens en milieu, althans zo wordt ons op dit moment verzekerd. Wat is er aan de hand? Mevrouw Van Veldhoven heeft het duidelijk geschetst. De afgelopen drie weken is met man en macht geprobeerd om het schip te bergen op een wijze waarover wij allemaal tevreden hadden kunnen zijn. Echter, het afgelopen weekend bleek dat het overhevelen van de lading problemen met zich bracht. Het schip dreigde te breken. Toen is ervoor gekozen om het zwavelzuur gecontroleerd te laten weglekken. "Gecontroleerd" wil zeggen: 12 liter per seconde. Bedacht moet worden dat er 1,6 miljoen liter water per seconde door de Rijn stroomt. Dat betekent dat er sprake is van een enorme verdunning waardoor er geen enkel risico is voor mens en omgeving.

Dit is de zekerheid die tot nu toe is gegeven, ook uit Duitsland. Mevrouw Van Veldhoven heeft terecht gevraagd wat dit betekent. Is de situatie alarmerend? Zijn wij hierover geïnformeerd? In het Rijnverdrag zijn hierover afspraken gemaakt. Als er sprake is van een risicovolle situatie zal die onmiddellijk gemeld moeten worden. Op dit moment is de hoeveelheid zwavelzuur die in het water terecht komt en daar wordt omgevormd in zouten, zodanig verdund dat wij op een tienduizendste van de waarde zitten die wel discussie zou oproepen. Kortom, er is geen reden voor zorg. Er zijn geen risico's. Op grond van de afspraken in het Rijnverdrag hoeven de Duitsers ons hier ook niet over te informeren. Op de werkvloer is er uiteraard wel regelmatig overleg geweest en dat zal doorgaan. Er wordt gemonitord bij de Loreley en bij Lobith waar de Rijn ons land binnenkomt, zoals eenieder weet. Ook vanwege de zoetwatervoorziening hebben wij er alle belang bij dat de controle op de waterkwaliteit door blijft gaan.

Mevrouw Van Veldhoven (D66):

Voorzitter. De staatssecretaris stelt dat hem op dit moment verzekerd wordt dat de milieueffecten gering zijn. Wie verzekert hem dat op dit moment? Als er wel een risico is, wordt Nederland dan tevoren betrokken bij de besluitvorming over dit soort lozings? Wat de geringe milieueffecten betreft, even een rekensom: als men 80 ton per uur laat wegstromen, is de hele lading in twee etmalen te lozen. Waarom is er zo lang gepoogd om de lading te bergen tegen hoge kosten voor de scheepvaart, als de milieueffecten zo gering zijn?

Dit is al eeuwen een bekende gevaarlijke plaats. Tegelijkertijd is het een van de aders van de mainport Rotterdam. Het havenbedrijf heeft dan ook gezegd: dit mag nooit meer gebeuren, want zo is de Rijn geen betrouwbare verbinding meer met het achterland. Dit is ernstig, omdat de bedrijven op de Tweede Maasvlakte hebben laten weten, in de toekomst meer dan de helft van het transport over water te willen laten gaan. Uit milieuoogpunt zijn wij daar overigens zeer blij mee. Ik vraag de staatssecretaris dan ook hoe we dit soort situaties in de toekomst kunnen voorkomen. Is hij in overleg met betrokken partijen om na te denken over maatregelen om ongelukken op deze plaats te voorkomen of over alternatieven om in ieder geval de economische schade te verminderen?

Staatssecretaris Atsma:

Voorzitter. Op de laatste vraag kan ik voluit ja antwoorden. Het is helder dat wij er zeer op gebrand zijn om dit onderwerp op de agenda te houden. Mevrouw Van Veldhoven heeft de economische argumenten, maar ook de milieuaspecten genoemd. Ik kom op de vraag waarom niet onmiddellijk tot gecontroleerd lozen van het zuur is overgegaan. De Duitsers hebben, ik denk terecht, alles op alles gezet om dat te voorkomen, ook al is lozing van deze hoeveelheid in de Rijn op zichzelf niet schadelijk, omdat dit uit twee invalshoeken waardevol is. Bovendien zou het signaal dat uitgaat van maar rechtstreeks lozen omdat je dan van het probleem af bent, volstrekt onbegrepen zijn. Ik heb er alle begrip voor dat de Duitsers, overigens met hulp van de Nederlanders, hebben geprobeerd om de lading veilig te stellen, te borgen. Nu dat niet blijkt te lukken, omdat er risico's zijn voor de ter plekke aanwezige bergers, heeft men besloten om het materiaal gecontroleerd te lozen. De verdunning waarover ik sprak, is precies de reden dat er geen sprake is van enig risico.

Atsma

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):

Vanwege die verdunning ga ik er inderdaad van uit dat er geen gevolgen zijn voor de volksgezondheid. Ik ben dan ook blij, dat van de staatssecretaris te horen. Het economische argument van de lading en het economische argument van de opgelopen schade, zijn absoluut niet in evenwicht. In een rivierloop zijn landen heel nauw met elkaar verbonden. Als Frankrijk chemicaliën loost, dan sterven hier de vissen en als Duitsland zoutzuur laat weglekken, stroomt dat direct Nederland in. Daarom zijn er internationale afspraken gemaakt, onder andere in het Rijnverdrag, waarover de staatssecretaris het al heeft gehad. Vertrouwen tussen partners is cruciaal. Dat vertrouwen komt te voet en vertrekt te paard. Afspraak is afspraak, daar staat dit kabinet toch voor? D66 is van mening dat ook Nederland zijn internationale afspraken moet nakomen. Anders hebben wij ook geen recht van spreken over wat anderen moeten doen. Als wij onze afspraken over de natuur niet nakomen, zoals bij de Haringvliet, geven wij anderen de mogelijkheid om het ook op andere onderdelen minder nauw te nemen. Dat is absoluut niet in ons belang. Afspraak is afspraak, is de staatssecretaris dat met mij eens?

Staatssecretaris **Atsma**:

Voorzitter. Afspraak is afspraak. Ik heb er al op gewezen dat de concentratie gecontroleerd op de Rijn wordt geloosd. Op grond van het Rijnverdrag is dat toegestaan. In die zin houden de Duitsers zich aan de afspraak. Ik heb ook al gezegd dat wij met de Duitsers in overleg blijven. Wij monitoren. Wij willen geen enkel risico lopen. Dat de Duitsers niet meteen deze stap hebben gezet, heeft alles te maken met het voorzorgprincipe en met waken over tal van andere belangen, die ook mevrouw Van Veldhoven zeer zullen aanspreken.